

Izseljenstvo – nekoč s trebuhom (boljšo) zaposlitev

Slovenci smo razširjeni po številnih državah, od Združenih držav Amerike, prek Kanade in Argentine do Južne Afrike. Izseljujemo se iz različnih razlogov, skozi zgodovino pa so bili največji vali odhajanja vezani na gospodarske krize in na politične pritiske. Tematika izseljenstva je v zadnjih letih v Sloveniji zopet oživela, dogaja se še en val selitev, na katerem boljše možnosti izven domačih meja iščejo predvsem mladi. O vsem tem smo se pogovarjali s strokovnjaki, svoje izkušnje pa so z nami delili tudi izseljenci. Kot uvod naj služi nekaj števil in dejstev.

Vrhovi ekonomskega izseljevanja v našem prostoru:

- V zadnjih desetletjih pred **prvo svetovno vojno** se je po ocenah izselilo do 300.000 oseb, zlasti v Združene države Amerike, tudi v nemške dele Avstrije, Nemčijo in Egipt, v manjši meri pa v Južno Ameriko (Brazilijo, Argentino). V tem obdobju so bile slovenske pokrajine podpovprečno razvite, kmete so prizadeli visoki davki, naravne ujme, nekonkurenčnost pridelovanja. Vse to je spodbudilo preseljevanja v mesta in v tujino. Poleg kmetov so se v tem obdobju selili še krojači, mizarji, tesarji, kuharji in ostali, ki so znali delati z rokami. Nekatere je gnala ekonomska stiska, druge želja po boljšem zaslužku. Amerika je tedaj predstavljala "zlata vrata".

- Med **obema svetovnima vojnama** se ocenjuje, da se je izselilo do 100.000 oseb predvsem v zahodnoevropske države (Francijo, Belgijo, na Nizozemsko in v Nemčijo) in Južno Ameriko (Argentino), nadaljevalo pa se je tudi izseljevanje v Egipt. Amerika je zaprla "zlata vrata", val se je prenesel proti Franciji, Nizozemski, Belgiji ... Po vojna obnova je v teh deželah zahtevala moško delovno silo, k izseljevanju je pripomoglo še pomanjkanje dela v domačih rudnikih in tovarnah.

Velika ekonomska kriza tridesetih let je ustavila preseljevanje v zahodnoevropske države, izseljenci so se v tujini srečevali z brezposelnostjo in se pričeli vračati domov. Evropske države so po ekonomski krizi pričele voditi izseljensko politiko, Amerika pa je v tem času že zaprla svoja vrata in sprejemala samo še pod določenimi pogoji, kot so svojci v Ameriki ...

- V **šestdesetih in sedemdesetih letih** se v razvite zahodnoevropske države, pa tudi v Avstralijo, Kanado in ZDA izseli do 100.000 oseb. Od petdesetih let prejšnjega stoletja je nagla gospodarska rast v razvitih evropskih državah privabila številne priseljenke. Jugoslovanske meje so se v začetku šestdesetih pričele odpirati, kar je spodbudilo odhod mlajših izseljencev v zahodno Evropo, največ v Nemčijo. V tem času je znani največje preseljevanje s področij Prekmurja, Posavja in Bele krajine, kar raziskovalci pripisujejo nižjemu življenjskemu standardu in iskanju zaposlitve in boljšega zaslužka.

(vir: Povzeto po prispevku dr. Marjana Drnovška, ki je dostopen na povezavi: http://www2.arnes.si/~krsrd1/confer_ence/Speeches/Drnovsek_slo.htm)

... *To je slika od fabrike, v kateri delam.
Zdrav sem in delam vsak dan ...*

Takole je napisal Janec Konc leta 1923 iz Ohia svojemu sinu. Ni delal v rudniku, kot večina priseljencev, temveč v tovarni, ki je izdelovala najbolj sporne herbicide. (Fotografija je iz strani [stareslike.cerknica.org](http://www.stareslike.cerknica.org), na kateri je Miloš Toni pričel z zbiranjem starih fotografij. Še več utrinkov si lahko ogledate na tej povezavi).

za kruhom, danes z upanjem na

Beg možganov – sodobna oblika migracij

Beg možganov se dogaja iz čistih ekonomskih vzglbov, kot so boljša plača, delovne razmere, možnost napredovanja ... Dogaja se v zadnjih letih vedno bolj močno, saj mlade, izobražene, sposobne in ambiciozne v tujini čakajo zaposlitve oz. toliko boljši pogoji za delo. Kot pravijo nekateri, ki so se izselili prav iz tega razloga, se v tujini njihove sposobnosti mnogo bolj ceni in spoštuje (kar ne pomeni, da se vsepovsod cedita med in mleko). Poleg tega pri nas večina delodajalcev zahteva izkušnje, ki pa jih mladi diplomant v tem začaranem krogu nima kje dobiti.

V zadnjih štirih letih se je iz Slovenije izselilo več kot 20.000 prebivalcev. Pri tem naj opozorimo, da je nemogoče konkretno oštevilčiti, v koliko primerih gre za "beg možganov", a kot trdijo strokovnjaki, je selitev visoko izobraženega kadra vedno bolj pogosta.

Selitveni prirast - podatki za prvo polovico leta 2013

Po podatkih Statističnega urada je selitveni prirast državljanov Slovenije deveto četrletje zapored negativen. Selitveni prirast tujih državljanov je bil pozitiven (za 1.276), selitveni prirast državljanov Slovenije pa negativen – iz države se je namreč odselilo 1.091 državljanov Slovenije več, kot se jih je vanjo priselilo.

Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5839

Združenje Slovenska izseljenska matica (krajshe SIM).

Za vse, ki vas zanima izseljenska tematika, bo pravi naslov Združenje Slovenska izseljenska matica. Ta skrbi za Slovence po svetu in krepi njihove stike z domovino. Ustanovljena je bila že leta 1951 in tedaj so si zadali štiri glavne naloge – vzpostavljati, ohranjati in krepiti stike z organizacijami in posamezniki slovenske narodnosti v tujini; pomagati organizacijam in posameznikom v tujini pri ohranjanju narodnostnega razvoja s posredovanjem knjig, časopisov, filmov...; javnost seznanjati z delom in življenjem slovenskih izseljencev; z organiziranjem medsebojnih obiskov pomagati pri kulturnem, umetniškem, gospodarskem in znanstvenem sodelovanju s slovenskimi izseljenci. V ta namen so med drugim pričeli izdajati tudi mesečnik Rodna gruda, ki se danes nadaljuje na spletu in se predstavlja kot časopis za Slovence po svetu in v zamejstvu. Tu lahko vsi, ki jih zanima izseljenska tematika, prebirajo zanimive pogovore z izseljenci, izkušnje, pisma rojakov o dogajanju po svetu ...

V nobenem letu po osamosvojitvi se iz Slovenije ni izselilo toliko državljanov kot v letu 2012, ko se jih je odselilo 8.191.

Med vsemi odseljenimi državljanji Slovenije v lanskem letu je vsak četrti odšel v Nemčijo in vsak sedmi v Avstrijo.

Kot so zapisali na Statističnem uradu, se v nobenem letu po osamosvojitvi iz Slovenije ni izselilo toliko prebivalcev kot v letu 2012, ko se je iz Slovenije odselilo 14.378 posameznikov. Ker so sem všteti tako državljani kot nedržavljanji Slovenije, bo morda bolj zgovoren podatek, da je bilo med njimi kar 8.191 državljanov Slovenije. Med njimi sta šli skoraj dve tretjini (62,4 %) iskat nove priložnosti v druge države članice Evropske unije.

Med vsemi odseljenimi državljani Slovenije jih je največ odšlo v Nemčijo (približno vsak četrti) in Avstrijo (vsak sedmi).